

intenzívnym kresťanským angažovaním, a tak sa solidarita stala jedným zo základných princípov spoločenského života. Dnes je Princíp solidarity v zákonodarstve pevne ukotvený. V súčasnosti však čelí novým otázkam a výzvam: akú odpoveď dáme napr. mnohým utečencom, ktorí čakajú v táboroch na hraniciach EÚ?

Zamyslime sa tiež nad zrušením otroctva. Už v neskorej, pokresťančenej Rímskej ríši (v Corpus Iuris Civilis) môžeme čítať, že otroctvo je v protiklade k prirodzenému právu. Kresťanský pohľad na človeka položil základ pre pochopenie dôstojnosti každého člena ľudskej rodiny a z tohto dôvodu zakazuje, aby bol človek zneužitý ako prostriedok na dosiahnutie cieľa. Dnes je to známe ako Princíp neinštrumentalizácie. Tento veľký výdobytok je základom myšlienky mnohých zákonov, ktoré chránia jednotlivca.

Mohli by sme tiež menovať ďalšie príklady: obmedzenie „ručenia telom a životom“, ľudskoprávne vedomie, zrušenie mučenia a trestu smrti, garantovanie minimálnych štandardov vo väzniciach, obmedzenie vedenia vojny učením o „spravodlivej vojne“ a veľa iného. Humanizácia práva je proces: vynárajú sa nové otázky. To, čo sa dosiahlo, nie je nevyhnutne garantované navždy, ale môže byť ohrozené modernými ideológiami.

Zoberme si napríklad manželstvo: Ježiš sa stavia rozhodne proti rozdeleniu toho, čo Boh spojil. Manželstvo odráža zmluvu Boha s jeho ľuďmi. Zamedzenie polygamii, rozvodu a prepusteniu ženy mužom bolo výdobytkom kresťanstva. Toto predstavovalo obrovský pokrok pre ochranu ženy! V súčasnosti je však manželstvo čoraz viac považované len za zmluvu. Rozvod je jednoduchší ako kedykoľvek v minulosti. Zväzkom medzi osobami rovnakého pohlavia sa často dáva rovnaký štatút ako manželstvu. Dokonca sa ako možná alternatíva diskutuje polygamia. Takýto pochybný vývoj ukazuje rozsah filozofického a morálneho zmätku, ktorý preniká modernou sekularizovanou spoločnosťou.

Princíp neinštrumentalizácie je tiež ohrozený, ak sa v mnohých európskych krajinách ničí embryo, najmladší člen ľudskej rodiny a používa sa na výskum financovaný EÚ alebo keď sa blížime k ľudskému klonovaniu. Môžeme dokonca konštatovať návrat k patria potestas: právo na život dieťaťa závisí opäť od rozhodnutia rodičov – čím bolo v starovekom Ríme odmietnutie novorodenca, tým je dnes potrat nenarodených.

Aj keď kresťania nežili vždy podľa požiadaviek viery, napriek tomu však presvedčivá sila evanjelia dala európskemu právu ľudskú tvár. Teraz je na nás kresťanoch, aby sme prispeli k ďalšej humanizácii. Diskusie o týchto rozhodnutiach sa dnes uskutočňujú v širokom verejnom rámci. Kresťanské angažovanie – od účasti na verejných diskusiách (napr. prostredníctvom listu čitateľa) až po skutky a príklady lásky k blížnemu – rozhodne o tom, ako bude tento proces pokračovať.